

A photograph of a person from the waist down, standing on a concrete sidewalk. They are wearing blue denim jeans with the cuffs rolled up, grey sneakers with white laces, and a large black backpack. The backpack has a circular logo on the top flap that reads 'LIMBURG' and 'NEDERLAND'. The person is standing in front of a brick wall with a concrete base.

Gezondheidsmonitor Jeugd 2019

Resultaten gemeente Roermond

ACHTERGROND

De Gezondheidsmonitor Jeugd

Najaar 2019 heeft de GGD Limburg-Noord, net als alle andere GGD'en in Nederland, de Gezondheidsmonitor Jeugd uitgevoerd. Bijna alle scholen voor Regulier Voortgezet Onderwijs in onze regio hebben deelgenomen aan dit onderzoek. Op de scholen die hebben deelgenomen aan dit onderzoek, hebben alle leerlingen in leerjaar 2 (13-14 jarigen) en leerjaar 4 (15-16 jarigen) een vragenlijst ingevuld. Het onderzoek wordt gekenmerkt door 5 belangrijke pijlers:

- **Meerjarige trends:** Doordat de monitor elke 4 jaar herhaald wordt, worden trends zichtbaar (cijfers gaan terug tot 2005).
- **Landelijke afstemming en lokaal maatwerk:** Door de landelijk harmonisatie door GGD'en en RIVM zijn sinds 2015 landelijke referentiecijfers beschikbaar voor een aantal indicatoren. Daarnaast is er ruimte voor aanvullende thema's op regionaal niveau.
- **Anonieme uitvraag:** Doordat jongeren een digitale, anonieme vragenlijst op school invullen, zonder dat deze kan worden ingezien door docenten, ouders, of de jeugdverpleegkundige, worden sociaal wenselijke antwoorden voorkómen.
- **Hoge respons:** In uw gemeente hebben in totaal 994 jongeren meegedaan aan het onderzoek, dit is circa 80% van de totale populatie 2de en 4de klassers in uw gemeente.
- **Representatieve cijfers:** De cijfers worden gewogen naar achtergrondkenmerken (geslacht, leerjaar, onderwijsniveau en stedelijkheid van de gemeente waar de jongere woont). Hierdoor zijn de cijfers altijd een goede afspiegeling van de werkelijke populatie jongeren in uw gemeente.

Positieve gezondheid

Deze rapportage is gestoeld op het gedachtegoed van positieve gezondheid. We definiëren gezondheid niet slechts als de afwezigheid van ziekte. Het gaat juist om de manier waarop mensen, en dus ook jongeren, kunnen omgaan met de uitdagingen die het leven met zich meebrengt. Ook de inrichting van de fysieke en sociale omgeving kan een grote rol spelen bij het bereiken van gezondheidswinst: samen maken we de gezonde keuze de gemakkelijke keuze!

Leeswijzer

Op de volgende pagina staan de belangrijkste resultaten van uw gemeente afgezet tegen het regionale gemiddelde.¹ De definitie van de indicatoren vindt u op pagina 4. Vanwege de betrouwbaarheid van de resultaten en de privacy van de respondenten, hanteren wij bij de rapportage een minimum van 30 respondenten die de vraag ingevuld hebben en minimaal 5 respondenten per cel. Indien de aantallen lager liggen, worden de cijfers niet weergegeven.

Meer weten? Bezoek het kennisplein!

Op www.ggdlimburgnoord.nl/kennisplein kunt u inloggen op ons digitale dashboard. Hier kunt u uitgebreidere resultaten van uw gemeente bekijken, waaronder een aantal aanvullende indicatoren, uitsplitsingen naar doelgroep (geslacht, leeftijd, onderwijstype) en eventueel trends t.o.v. voorgaande jaren. Ook vindt u op het kennisplein de samenvattende rapportage op regionaal niveau, waarin meer duiding gegeven wordt aan de belangrijkste resultaten.

¹ Onder de regio Limburg-Noord vallen de gemeenten: Beesel, Bergen, Gennep, Echt-Susteren, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert.

Samenvatting Gezondheidsmonitor Jeugd 2019

Gemeente Roermond

Afwijkingen van $\geq 3\%$ t.o.v. het regionale gemiddelde worden in **groen (gunstig)** en **rood (ongunstig)** weergegeven. Indien geen cijferbeschikbaar is, wordt een streepje (-) weergegeven.

Dagelijks leven

	Gemeente	Regio
1. Eenoudergezin	11%	9%
2. Ziek gezinslid (jonge mantelzorger)	12%	12%
3. Moeite met rondkomen (gezin)	4%	4%
4. Geld tekort (jongere zelf)	34%	30%
5. Alcohol (afgelopen 4 weken)	28%	31%
6. Rookt	6%	5%
7. E-sigaret (ooit)	24%	22%
8. Softdrugs (ooit)	7%	6%
9. Harddrugs (ooit, inclusief lachgas)	3%	3%
10. Lachgas (ooit)	3%	3%
11. Gamers (problematisch)	2%	2%

Meedoen

	Gemeente	Regio
1. Sociale steun vriend(inn)en	63%	62%
2. Eenzaamheid (vaak)	4%	4%
3. Slachtoffer pesten	7%	8%
4. Slachtoffer cyberpesten	5%	5%
5. Sexting	2%	3%
6. Sociale media (problematisch)	6%	6%
7. Afstand tot homoseksuelen	35%	31%
8. Lid sportvereniging	62%	68%
9. Lid andere vereniging	28%	25%

Lekker in je vel zitten

	Gemeente	Regio
1. Geluk	84%	85%
2. Scheiding ouders	27%	23%
3. Onveiligheid (overdag)	6%	5%
4. Omgeving (hangplekken)	62%	58%

Nu en later

	Gemeente	Regio
1. Ziekteverzuim (≥ 3 dagen)	7%	7%
2. Spijbelen (≥ 1 dag)	9%	9%

Mijn lichaam

	Gemeente	Regio
1. Ervaren gezondheid (goed)	87%	86%
2. Lichamelijke en/of psychische ziekte	14%	13%
3. Slapen (niet goed)	18%	18%
4. Ontbijten (≥ 5 dagen per week)	72%	78%
5. Fruit (elke dag)	31%	30%
6. Groente (elke dag)	68%	47%
7. Water (elke dag)	73%	73%
8. Frisdrank (glazen per week)	11,3	11,2
9. Energiedrankjes (blikjes per week)	3,7	4,7
10. Bewegen (voldoet aan NNGB)	15%	19%
11. Beeldschermtijd (≥ 3 uur per dag)	50%	50%
12. BMI (o.b.v. zelfrapportage)	78%	78%
13. Gehoorschade	23%	23%
14. Seksualiteit (heeft ooit seks gehad)	8%	9%

Mijn gevoelens en gedachten

	Gemeente	Regio
1. Psychosociale problemen (SDQ)	4%	4%
2. Weerbaarheid (onvoldoende)	6%	8%
3. Stress	39%	41%

Dagelijks leven

1. Eenoudergezin: woont in een eenoudergezin
2. Mantelzorg: heeft ziek gezinslid (lichamelijke / psychische ziekte of verslaving)
3. Moeite met rondkomen: ervaart thuis enige / grote moeite met rondkomen (gezin)
4. Geld tekort: komt zelf soms / vaak geld tekort
5. Alcohol: heeft de laatste 4 weken alcohol gedronken
6. Roken: rookt nu
7. E-sigaret: heeft ooit e-sigaret gebruikt
8. Softdrugs: heeft ooit wiet of hasj gebruikt
9. Harddrugs: heeft ooit harddrugs gebruikt (inclusief lachgas)
10. Lachgas: heeft ooit lachgas gebruikt
11. Gamers: heeft verhoogd risico op problematisch gamen

Meedoen

1. Vriend(inn)en: ervaart veel sociale steun van vriend(inn)en
2. Eenzaamheid: voelt zich vaak eenzaam
3. Pesten: is de laatste 3 maanden gepest op school
4. Cyberpesten: is de laatste 3 maanden online gepest
5. Sexting: heeft laatste 6 maanden een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf verstuurd
6. Sociale media: heeft verhoogd risico op problematisch gebruik sociale media
7. Homoacceptatie: ervaart grote sociale afstand tot homoseksuelen
8. Sportvereniging: is lid van een sportvereniging
9. Andere vereniging: is lid van een andere vereniging

Lekker in je vel zitten

1. Geluk: voelt zich meestal (zeer) gelukkig
2. Scheiding ouders: heeft scheiding van ouders meegemaakt
3. Onveiligheid: voelt zich overdag soms / vaak onveilig
4. Omgeving: is tevreden met hangplekken

Mijn lichaam

1. Ervaren gezondheid: ervaart eigen gezondheid als (zeer) goed
2. Lichamelijke en/of psychische ziekte: heeft een ernstige lichamelijke en/of psychische ziekte of beperking
3. Slapen: slaapt over het algemeen niet zo / helemaal niet goed
4. Ontbijten: ontbijt 5 dagen per week of meer
5. Fruit: eet elke dag fruit
6. Groente: eet elke dag groente
7. Water: drinkt elke dag water
8. Frisdrank: gemiddeld aantal glazen drankjes met suiker per week
9. Energiedrankjes: gemiddeld aantal blikjes energiedrank per week
10. Bewegen (NNGB): voldoet aan beweegnorm (minimaal 1 uur per dag actief)
11. Beeldschermtijd: kijkt 3 uur per dag of langer naar een beeldscherm (buiten schooltijd)
12. BMI: heeft een gezond gewicht (Body Mass Index op basis van zelf gerapporteerde lengte en gewicht)
13. Gehoorschade: heeft soms / vaak last van gehoor na muziek luisteren met oordopjes / koptelefoon
14. Seksualiteit: heeft ooit seks gehad

Mijn gevoelens en gedachten

1. Psychosociale problemen heeft verhoogd risico op psychosociale problemen (SDQ)
2. Weerbaarheid: is onvoldoende weerbaar
3. Stress: voelt zich (zeer) vaak gestrest door één of meer factoren

Nu en later

1. Ziekteverzuim: was laatste 4 schoolweken meer dan 3 dagen ziek thuis
2. Spijbelen: heeft laatste 4 schoolweken gespijbeld

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Mijn lichaam

De meerderheid (87%) van de jongeren in Roermond ervaart de eigen gezondheid als (zeer) goed. Hierbij valt op dat jongeren in leerjaar 2 met 90% vaker aangeven hun eigen gezondheid als goed te ervaren, in vergelijking met jongeren uit leerjaar 4 (84%). Een minderheid van de jongeren (14%) geeft aan een ernstige lichamelijke en/of psychische ziekte of beperking te hebben. Bijna 1 op de 5 (18%) van de jongeren geeft aan niet goed te slapen, meer dan de helft (55%) is overdag dan ook vaak slaperig of moe. Meisjes en jongeren in klas 4 rapporteren vaker slaapproblemen dan jongens en jongeren in klas 2.

Na een jarenlang gestage stijging in het percentage jongeren dat minimaal 5 dagen per week ontbijt, is er in Roermond in 2019 een daling te zien. Dit percentage ligt met 72% onder het regionale gemiddelde van 78%. Iets minder dan 1 op de 3 jongeren (31%) eet elke dag fruit. Het percentage jongeren dat elke dag groente eet, is gestegen naar 50%. Ongeveer driekwart van de jongeren (76%) geeft aan elke dag water te drinken, toch drinken zij gemiddeld ook 11 glazen suikerhoudende drank en 4 blikjes energiedrank per week. De voedingsgewoonten van jongeren op het HAVO-VWO zijn over het algemeen beter dan van de jongeren op het VMBO.

Het percentage jongeren dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, is in Roermond gedaald van 18% in 2015 naar 15% in 2019. Zowel het sporten in clubverband als het bewegen buiten clubverband vertonen een daling. Het percentage jongeren dat aangeeft 3 uur per dag of langer naar een beeldscherm te kijken, is zowel in Roermond als regionaal juist gestegen van circa 4 op de 10 (41%) naar 5 op de 10 (50%). Het beeldschermgebruik neemt toe naarmate jongeren ouder worden.

Bijna een kwart (23%) van de jongeren geeft aan last te hebben van het gehoor na het luisteren van muziek met oordopjes / koptelefoon. Meer dan de helft (53%) heeft last van het gehoor na het bezoeken van een plek met harde muziek. Roermondse jongeren beginnen later met seks dan aan aantal jaar geleden en het percentage van de seksueel actieven dat altijd een condoom gebruikt, is gedaald van 49% in 2005 naar 39% in 2019.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Mijn gevoelens en gedachten

Slechts 4% van de Roermondse jongeren heeft een verhoogde score op de SDQ, een maat voor psychosociale problematiek. De meeste jongeren (94%) schatten zelf in dat zij voldoende weerbaar zijn, 5% van de jongens en 7% van de meisjes op basis van het onderzoek als onvoldoende weerbaar geclassificeerd. Circa 1 op de 4 Roermondse jongeren (39%) voelt zich (zeer) vaak gestrest. Meisjes (48%) ervaren aanzienlijk vaker stress dan jongens (30%). De meest genoemde stressfactoren zijn school / huiswerk en “alles” wat jongeren moeten doen (bijvoorbeeld sociale media, bijbaantje, sporten etc.). Zowel op de SDQ, weerbaarheid en stress scoort Roermond vergelijkbaar met regionaal.

Nu en later

Jongeren brengen een groot deel van hun week op school door en ontleneren hieraan toekomstperspectief. Het is dan ook positief dat het percentage Roermondse jongeren dat wegens ziekte van school verzuimt, het afgelopen decennium gedaald is van 47% in 2009 naar 33% in 2019. Het percentage jongeren dat 3 dagen of meer verzuimde wegens ziekte, is met 7% vergelijkbaar met regionaal. Er is hierbij een verschil tussen jongeren op het VMBO (8%) en jongeren op het HAVO-VWO (5%).

Het percentage jongeren dat spijbelt, ligt zowel in Roermond als regionaal op 9%. Jongeren in leerjaar 4 spijbelen met 12% dubbel zo vaak als jongeren in leerjaar 2 (6%). De belangrijkste redenen die jongeren opgeven om te spijbelen zijn “te veel tussenuren”, “geen zin in school” en “anders”. Een minder vaak genoemde reden om te spijbelen is dat jongeren aangeven “problemen” te hebben.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Lekker in je vel zitten

De meerderheid (84%) van de jongeren in Roermond voelt zich meestal (zeer) gelukkig. Onder jongens (87%) ligt dit percentage hoger dan onder meisjes (81%). Van de Roermondse jongeren heeft 27% een scheiding van de ouders meegemaakt, t.o.v. 23% regionaal. Dit percentage ligt hoger bij jongeren op het VMBO (33%) t.o.v. jongeren op het HAVO-VWO (21%).

Circa 6% van de jongeren voelt zich overdag soms/ vaak onveilig. Ongeveer een vijfde (19%) van de jongeren voelt zich 's avonds of 's nachts soms/ vaak onveilig. Meisjes voelen zich veel vaker onveilig dan jongens, zowel overdag als 's avonds of 's nachts. De locatie waar jongeren zich het vaakst onveilig voelen is op straat buiten de eigen woonbuurt.

Jongeren zijn over het algemeen tevreden met de verschillende aspecten van hun leefomgeving: meer dan 80% geeft aan tevreden te zijn met voet- en fietspaden, de route van huis naar school, openbaar vervoer, openbaar groen, contact met buurtgenoten, sportmogelijkheden zoals sportclubs en –verenigingen en sportmogelijkheden buiten. Meer dan 6 op de 10 van de jongeren (62%) geeft aan tevreden te zijn met hangplekken buiten, en 4 op de 10 (40%) is tevreden met ontmoetingsruimten zoals jeugdhonk, buurthuis of keet.

Meedoen

Het percentage jongeren dat veel sociale steun ervaart van vriend(inn)en is gedaald van 68% in 2015 naar 63% in 2019; zowel in Roermond als in de regio is een daling zichtbaar. Met 69% ervaren meisjes vaker sociale steun dan jongens (58%). Van de jongeren geeft 17% aan zich soms eenzaam te voelen, nog eens 4% is vaak eenzaam. Ook hier zien we een verschil op basis van geslacht: 13% van de jongens geeft aan zich soms/ vaak eenzaam te voelen, t.o.v. 29% van de meisjes.

Het percentage jongeren dat op school gepest wordt is gedaald van 13% in 2005 naar 7% in 2019. Het percentage jongeren dat slachtoffer is van cyberpesten is met 5% in 2019 stabiel gebleven t.o.v. 2015 (4%) en vergelijkbaar aan het regionaal gemiddelde (5%). Een minderheid van 2% van de jongeren geeft aan de afgelopen 6 maanden een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf verstuurd te hebben (sexting). Circa 3 op de 10 (30%) van de jongeren geeft aan (bijna) altijd bereikbaar te zijn op de smartphone. Een op de 10 (9%) geeft aan hierdoor stress te ervaren en bij 6% is er sprake van problematisch gebruik van sociale media. Meisjes ervaren dubbel zo vaak stress en problemen door het gebruik van smartphone en sociale media dan jongens.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Het percentage jongeren dat het normaal vindt als jongeren van hetzelfde geslacht verliefd op elkaar zijn, is het afgelopen decennium gestegen van 39% in 2009 naar 62% in 2019. Opvallend is het verschil hierin tussen jongens (45%) en meisjes (78%). Het percentage jongeren dat een grote sociale afstand ervaart tot homoseksuele leeftijdsgenoten is gedaald van 51% in 2009 naar 35% in 2019. Jongens scoren met 51% beduidend slechter dan meisjes (21%). Ook blijkt uit het onderzoek dat homo-acceptatie op het VMBO achterblijft t.o.v. jongeren op het HAVO-VWO en dat Roermond iets slechter scoort dan het regionaal gemiddelde.

Van de Roermondse jongeren is 62% lid van een sportvereniging, 29% is lid van een andere vereniging en 25% is geen lid van een vereniging. In vergelijking met regionaal zijn Roermondse jongeren minder vaak lid van een sportvereniging, maar juist vaker van een andere vereniging. Jongens (66%), jongeren in klas 2 (66%) en jongeren op het HAVO-VWO (67%) zijn vaker lid van een sportvereniging dan meisjes (58%), jongeren in klas 4 (58%) en jongeren op het VMBO (57%). Gemiddeld besteden jongeren hun vrijetijd het meest aan vrienden, verenigingen, huiswerk en bijbaantjes. Minder tijd wordt besteed aan huishoudelijke taken en vrijwilligerswerk.

Dagelijks leven

Iets meer dan 1 op de 10 jongeren (11%) groeit op in een eenoudergezin (VMBO 13%, HAVO-VWO 8%). Van de jongeren geeft 12% dat zij thuis een ziek gezinslid hebben en 4% geeft aan ook mantelzorg te verlenen. Het gaat dan met name om het bieden van gezelschap, troost of afleiding en het uitvoeren van huishoudelijke taken. Van de jongeren die mantelzorg geven, vindt 45% dit enigszins tot zeer zwaar. Een minderheid van 4% van de jongeren geeft aan dat zij thuis enige tot grote moeite hebben met rondkomen. Ook geeft circa 1 op de 3 (34%) van de jongeren aan zelf soms/vaak geld tekort te komen, regionaal is dit 30%. Het aantal jongeren dat geld tekort komt, evenals het percentage jongeren dat daarvoor een niet-constructieve oplossing zoekt (zoals lenen of rood staan) is wel gedaald t.o.v. 2015. Meisjes, jongeren in leerjaar 4 en jongeren op het VMBO geven vaker aan dat zij moeite hebben om met geld om te gaan.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Het alcoholgebruik onder jongeren laat een dalende trend zien. Waar in 2005 nog 57% van de jongeren aangaf de afgelopen 4 weken alcohol te hebben gedronken, is dit in 2019 gedaald naar 26%. Het Roermondse percentage ligt lager dan het regiogemiddelde van 31%. Het percentage jongeren dat aan binge drinken doet (5 of meer drankjes op 1 gelegenheid), laat tevens een daling zien, terwijl de startleeftijd voor het drinken van alcohol juist is toegenomen. De daling in het percentage jongeren dat dronken of aangeschoten geweest is, lijkt te stageren. Meer dan 1 op de 3 Roermondse jongeren (36%) heeft met de ouders een afspraak om tot een bepaalde leeftijd geen alcohol te drinken, een op de 5 (20%) heeft afgesproken om tot de 18de verjaardag niet te drinken.

Zowel regionaal als in Roermond daalt het percentage rokende jongeren. In Roermond is het percentage rokers gedaald van 19% in 2005 naar 6% in 2019. De gemiddelde startleeftijd van de jongeren die roken is gestegen van 12,4 jaar in 2005 naar bijna 14 jaar in 2019. Bijna een kwart (24%) van de Roermondse jongeren geeft aan ooit een e-sigaret gebruikt te hebben, t.o.v. 22% regionaal. Het percentage jongeren dat wekelijks e-sigaretten gebruikt is echter laag: 2% (zowel in Roermond als regionaal).

Het percentage jongeren dat in de afgelopen 4 weken wiet/hasj gebruikt heeft, is in Roermond gehalveerd van 7% in 2005, naar 3% in 2019. Jongeren gebruiken wiet/hasj vooral buiten op straat of bij vrienden. Het aantal jongeren dat ooit een andere soort drugs gebruikt heeft, ligt met 3%

erg laag, en beperkt zich voornamelijk tot het gebruik van lachgas (3%), paddo's (1%) en XTC (1%). Voor alle genotmiddelen (alcohol, tabak en softdrugs) geldt dat jongeren dit vooral via-via verkrijgen, i.p.v. het zelf te kopen.

Gamen tenslotte is vooral populair onder jongens: 31% van de jongens geeft aan elke dag te gamen, t.o.v. 6% van de meisjes. Van de jongeren die gamen, geeft 21% aan 3 uur per dag of langer te gamen, het percentage ligt hoger onder jongens (27%) en jongeren op het VMBO (26%). Slechts 2% vindt echter dat het gamen tot problematische situaties leidt.

Samen verder met positieve gezondheid

Een positief gezonde ontwikkeling van jongeren is ons gemeenschappelijk doel. Jongeren die stevig in hun schoenen staan, maken gezondere keuzes. Sociale steun kan helpen om vaardigheden te ontwikkelen, die jongeren in staat stellen om eigen regie te voeren binnen de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Jongeren die opgroeien in een omgeving waarin de gezonde keuze vanzelfsprekend is, leggen de basis voor een gezonde leefstijl voor de rest van hun leven. Aandacht voor de uitkomsten beschreven in deze rapportage, kan leiden tot nog meer gezondheidswinst. De GGD medewerkers denken graag met u mee over de mogelijkheden in uw gemeente.

CONTACT

Heeft u naar aanleiding van deze factsheet nog vragen?

Neem dan contact op met team onderzoek via:

onderzoek@vrln.nl

GGD Limburg-Noord

Postbus 1150

5900 BD Venlo

T 088 1191200

onderzoek@vrln.nl

www.ggdlimburgnoord.nl/kennisplein

Illustraties: Margret Reijnders | Creatieve Communicatie